

Szerkesztőség, kiadó-hivatal és nyomda:

Cluj-Kolozsvár, St. Baron L. Pop (Brassai-utca), 10.

Telefon: Szerk. és kiadóhivatal 9-77

Is. N. Sz. — — — 2-28

Egyes szám ára pályaudvaron és vidéken 5 lej Bukarestben is 5 lej

UJ KELET

ELOFIZETÉSI ÁRAK

Romániában
Egész évre — — 1150
Félévre — — — 600
Negyedévre — — 320
Egy hónapra — — 110

Csehszlovákiában
Egy hónapra Ck 40—
Egyes szám — — 3—

1927 június 23 Csütörtök

Cluj-Kolozsvár * X évfolyam * 138 szám

5687 Szíván 23

Bratianu Jonel a miniszterelnöki székben

A kocka, amely két héten keresztül pergett az ország sorsának asztalán, eldőlt és Bratianu Jonel nevére vetette ki. Alig ocsudott fel az ország az Averescu-kormány váratlan detronizálása miatti meglepetéséből, a boszorkányos gyorsasággal kergetőző politikai események már is új meglepetéssel szolgálnak: Bratianu Jonel és pártja visszakért a hatalom élére, amelyet 14 hónappal ezelőtt ugylátszik, mint monopolisztikus tulajdonát csak kölcsönképen adott át Averescu tábornoknak, azzal a gondolattal, hogy tőle akkor veheti vissza, amikor éppen akarja.

Egészen rövid ideig, amikor Stirbey herceg ünnepélyes deklarációját megtette, az ország közvéleménye azt hitte, hogy ezuttal valóban arról van szó, hogy az ország lakossága szabadon nyilvánítsa akaratát a választásokon. Pedig erről, amint a legutóbbi eseményekből teljesen logikusan kiderült, egy pillanatig sem volt szó. Az egyetlen komoly probléma az volt, hogy Bratianu, akinek talán sohasem voltak tömegei az országban, de az utóbbi években egész biztosan nem, hogyan tudja saját magát és pártját a kormány élére úgy installálni, hogy a sokat hangoztatott „ország akarata” és „közvélemény” is valamilyen szépségflastromot kapjon.

Szépségflastromnak a nemzeti parasztpárttal való tárgyalásokat szánta Bratianu Jonel. Ezeknek a tárgyalásoknak jegyében telt el a Stirbey-kormány kéthetes rezsimje, amely alatt Stirbey herceg egy pillanatig sem szűnt meg azt hangoztatni, hogy végsőkéig kitart az uralkodótól kapott missziója mellett és véghezviszi feladatát, a tiszta választások levezetését. De Bratianu Jonel nem tiszta választásokat akart, mert a tiszta választások talán súlyosan kockáztatták volna pártjának kilátásait. Legfeljebb formális választásokról lehetett volna szó nála, ha Maniu azt a platformot elfogadta volna, hogy a közösen felállított, de persze liberális hegemoniájú listákat, minden különösebb választási izgalom nélkül, egyhanguan proklamálják az egyes választókerületekben.

Maniu Gyula háromszor találkozott Bratianu Jonellel és mind a három találkozás után elutasította a liberális ajánlatot, amely egyrészt nem garantálta a nemzeti parasztpárt programjának alapvető tételeit, másrésztől a mandátumok számának elosztásában a nemzeti parasztpártra nézve megalázó arányszámot állított fel. A megegyezés meghiusult és Bratianu Jonel nyomában megtette döntő sakkhúzását. Délután fél egy órakor kapta meg Bratianu Jonel a nemzeti parasztpárt elutasító levelét és egy órákor a Stirbey-kormány liberális és liberálfil miniszterei már be is adták lemondásukat. Stirbey hercegnek nem volt más választása, be kellett jelentse az uralkodónak, hogy az újonnan kreált helyzettel megbirkózni nem tud és visszaadja megbízatását. Amikor Stirbey herceg lemondását a királynak átnyújtotta, már mindenki tudta, hogy az új miniszterelnök Bratianu Jonel lesz, aki este kilenc órákor át is vette az uralkodótól megbízatását.

A nemzeti parasztpárt ezuttal tántoríthatatlanul bizik valamennyi emberének fegyelmezett parthűségében és lehetetlennek tartja, hogy a különböző ígéretek hatása alatt akármelyik is behódolna a liberális rezsimnek.

Mégis valószínűnek látszik, hogy az események forgataga még nincs lezárva. Az eljövendő órák méhé talán még új meglepetéseket tartogat számunkra és ezért nekünk, kisebbségeknek, akiknek létérdekei forognak kockán a szemünk előtt lejátszódó boszorkánytáncban, résen kell lennünk, hogy fel tudjuk vértetni magunkat minden behatóan vizsgálható eshetőséggel szemben.

A Bratianu-kormány a kitűzött időben megejti a választásokat

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Tegnap este, amikor köztudomású lett Stirbey herceg kormányának lemondása, Bukarest összes számottevő politikai körei biztosra vették, hogy Ófelsége az új kormány kinevezése előtt meg fogja még hallgatni az egyes pártok vezéreit. A fővárosi lapok esti rendkívüli kiadásai még ezt az információt közölték s a kolozsvári reggeli lapok nyomdáiban is már futottak a gépek, amikor a bukaresti telefon jelentette, hogy a király az eredeti tervtől el-

térően, nem fogadta kihallgatáson a pártvezéreket, hanem már este kilenc órákor megbizta Bratianu Jonelt a kormányalakítással.

Néhány perccel éjfél után érkezett Kolozsvárra az első hír Bratianu kinevezéséről. Az Uj Kelet egyes vidéki példányaiban, amelyeket a korábban induló vonatokkal expedáltunk, már nem is jelenhetett meg a nagyjelentőségű hír. Olvasóink óriási többsége azonban már ma reggel olvashatta az Uj Keletben az új kormány kinevezését és az első miniszteri listát.

Az új kormány teljes névsora

Ma délben tizenkét órákor az uralkodó kezébe letette az esküt az új kormány, amelynek teljes névsorát itt adjuk:

Miniszterelnök és külügy:	Bratianu Jonel
Közügy:	Dr. Anghelescu
Közmunkaügy:	Nistor
Munkaügy:	Dr. Lupu
Belügy:	Duca
Földmivélségügy:	Argetoianu
Egészségügy:	Inculetz
Pénzügy:	Bratianu Vintila
Igazságügy:	Stelian Popescu
Kultusz:	Lepadatu
Hadügy:	Paul Anghelescu tábornok
Közlekedésügy:	Dimitriu
Kereskedelem és ipar:	Mrazec
Belügyi államtitkárok:	Franasovici és Tatarescu min. ranggal
Földmivélségi államtitkár:	Cipaiuanu
Belügyi államtitkár:	Buturescu
Miniszterelnöki államtitkár:	Ion Plesea

Az eskütétel után a király aláírta az új prefektusok kinevezését, amely a „Monitorul Oficial” holnapi számában jelenik meg.

A Bratianu-kormány első minisztertanácsa manifesztumban indokolja meg a kormányváltást

A Bratianu-kormány első minisztertanácsát ma délután öt órákor tartotta meg. A minisztertanács megállapította az országhoz intézendő manifesztum szövegét, amely ezeket tartalmazza: A Stirbey-kormány nem tudta teljesíteni misszióját, amely a különböző politikai pártok közötti együttműködés megteremtését célozta. Az egységes kormány szempont hiánya miatt a választási harc olyan irányba tolódott, amely lehetővé tette a politikai szenvedélyek és a felforgató eszmék felkeltését.

Ilyen körülmények között olyan kormányra lett szükség, amely mögött egy párt áll, kellő szervezettel bír és felelősséggel vállalja a helyzetet.

A király bennünket volt szíves ezzel a feladattal megbízni és mi elfogadtuk abban a meggyőződésben, hogy az ország megadja a szükséges bizalmat.

Örködni fogunk ama törvények őszinte alkalmazása fölött, amelyek garantálják a vá-

lasztások szabadságát. Nem fogjuk engedni, hogy a közrend megzavarását tiltó törvény tekintetében ne vétessék és nem fogjuk tűrni anarchikus jelenségek lábrakapását.

Szorosan egyesülve munkatársainkkal, azon pártokkal, amelyek támogatásukat biztosították, programunkat meg fogjuk valósítani.

A munka realizálására biztosították a multunk, amely a demokrácia elvének és a nagy nemzeti érdekek szolgálatában állott.

A minisztertanács ezután az új kormány installálásával kapcsolatos teendőket intézte el. Bratianu Jonel külön is hangsúlyozta, hogy örködni fog a választások szabadsága fölött.

Hivatalos forrásból származó jelentés kategórikusan cáfolja azokat a híreket, amelyek a választások elhalasztásáról szólnak.

A választásokat a kormány nem halasztja el, hanem a „Monitorul Oficialban” kiírt rendes időben bonyolítja le.

Mik voltak Maniu feltételei

A tegnapi nap politikai eseményei drámai gyorsasággal követték egymást. Maniu Gyula a párthíveivel folytatott hosszas és izgalomban bővelkedő tanácskozás után, kedden délben fél-tizenkettőkor juttatta el Bratianu Jonelhez végleges és megmásíthatatlan választást, amely szerint a nemzeti parasztpárt semmi körülmények között sem hajlandó közös listán a választásba menni. A két pártvezér tárgyalásai során ugyanis áthidalhatatlan ellentétek mutatkoztak. Maniu a megegyezés feltételeként a következő pontokat állította fel:

1. A törvényességhez való visszatérés.

2. A választási és közigazgatási törvény módosítása.

3. Az új kormány gazdasági programjának precíz leszövegezése.

4. A prefektusi és polgármesteri állásoknak a két párt erőviszonyának megfelelő igazságos elosztása.

5. Külön listák a választásokon.

Bratianu ellenjavaslatai

Az első pont alatt Maniu főként a kivételes állapotnak az ország egyes területein való megszüntetését értette. Az utolsó pont tekintetében

pedig, amely a követelések legsarkalatosabb része volt, Maniu legfeljebb addig az engedményig volt hajlandó elmenni, hogy úgy a törvényhozói mandátumokon, mint a miniszteri tárcákon a két párt egyforma mértékben osztozzék. Bratianu Jonel Maniu ezen követelései szemben azt az álláspontot képviselte, hogy a választói törvény módosításáról csak a későbbi időpontban lehet szó, az ostromállapot csak ott szüntethető meg, ahol azt a viszonyok megengedik, végül pedig ragaszkodik a közös listákhoz, főként azért, mert a Stirbey-kormány megalakulásának ez volt az alapja és az uralkodó is határozottan követeli ezt. A közös listák esetén természetesen Bratianu körülbelül kétharmadnyi többséget kíván fenntartani saját pártjának, míg egyharmadot hajlandó átengedni a nemzeti pártnak. A miniszteri tárcák felosztását is ilyen alapon javasolta.

Megalázó lett volna a megegyezés

A nemzeti parasztpárt annak ellenére, hogy megvolt benne a megegyezésre irányuló őszinte akarat, ezeket a feltételeket nem fogadhatta el, nemcsak azért, mert homlokegyenest ellentétben állanak a tényleges erőviszonyokkal, hanem mert egyenesen megalázóak és alkalmasak arra, hogy demoralizálják a párt hatalmas táborát.

A nemzeti párt vezetőkörében egyébként az a meggyőződés alakult ki, hogy Bratianu nem is óhajtott egy pillanatra sem komolyan, hogy a nemzeti párttal megegyezzen és ezért állított ilyen elfogadhatatlan feltételeket.

Lemond a kormány

Bratianu Jonel valamivel 12 óra után vette kézhez Maniu elutasító levelét. Félelő órák

Pártvezérek meghallgatása nélkül

Amit tehát a liberálistársa jósok már a Stirbey-kormány uralomrajutásának első napján megjövendöltek, az precíz pontossággal bekövetkezett. A kormány megbukott.

Hogy ki következik ezután, előrelátható volt, de mindenki azt hitte, hogy Ófelsége az új kormányelnök designálása előtt meg fogja hallgatni az egyes pártvezéreket. Óriási volt a meglepetés, amikor kiderült, hogy a pártvezérek kihallgatása elmaradt és Ófelsége Bratianu Jonelt bízta meg a kormány alakításával. Erre vonatkozólag azt a magyarázatot közlik, hogy a király egészségi állapota nem engedi meg az órák hosszát tartó audienciákat és miután a helyzetről teljesen tájékozódva volt, Bratianut bízta meg a kabinet alakításával, akit azonban arra kért, hogy interveniáljon még egyszer a pártvezérekkel a megegyezés érdekében és csak abban az esetben alakítson tiszta pártkormányt, ha a megegyezés utjai kimerültek.

Újabb ajánlat a nemzeti pártnak

Bratianu Jonel a királyi megbízatással Scrobisteából azonnal Bukarestbe utazott, ahol még az éjszaka folyamán érintkezést keresett a nemzeti parasztpárt vezetőségével és közölte, hogy a kollaborációs kormányra és a közös listára vonatkozó ajánlatát fentartja egész a legutolsó pillanatig. A Stirbey-kormány nemzeti-párti minisztereivel pedig hangsúlyozottan tudatta, hogy szívesen venné, ha továbbra is a kormányban maradnának. Maniu azonban ismét kijelentette, hogy Bratianu ajánlata elfogadhatatlan és a nemzeti parasztpárt fentartja eddigi álláspontját.

Közben Bratianu összeállította kormányának névsorát. Az első kombináció az volt, hogy Lupu megtartja a közoktatási tárcát, azonban később ez az álláspont megváltozott és a közoktatási ügyet a legutóbbi liberális rezsim révén tulontul ismert és rettegett Anghelescunak adták át, míg Lupunak a közmunkaügyi tárcát juttatták.

Az új kormány leteszi az esküt

Ma délelőtt 11 órák az új kormány tagjai automobilon Scrobisteába utaztak, ahol letették az esküt a királynak. Az eskütétel 15 percig tartott. Az uralkodó az új miniszterekhez néhányzavas beszédet intézett és kérte őket, hogy az ország konszolidációja érdekében kormányozzanak. A miniszterek fél egy órák visszautaztak a fővárosba.

A kormány tagjai már a kora délután folyamán elfoglalták hivatalukat, jóllehet a hivatalos átvétel csak csütörtök reggel történik meg.

már össze is ültek Bratianu lakásán a Stirbey-kormány liberális miniszterei s velük együtt Lupu, Argetoianu, Stelian Popescu, akik párt-kivüliekként szerepeltek a kabinetben. Ezen a megbeszélésen elhatározták, hogy úgy a liberális, mint a pártonkívüli miniszterek kilépnek a kormányból. Negyedórával később ezek a miniszterek már meg is jelentek Stirbey előtt és közölték elhatározásukat.

Fél két órák Stirbey telefonon tudatta Hiotu udvari miniszterrel, hogy megbízatása meghiusult és kénytelen a megbízatást az uralkodónak visszaadni. Valamivel két óra után Stirbey a lakására kérte a nemzeti-párti minisztereket, akik, amikor a miniszterelnök közölte velük a liberális miniszterek lemondását, szintén átnyújtották lemondásukat az elnöknek. Stirbey tudomásukra hozta a nemzeti-párti minisztereknek, hogy az adott körülmények között más megoldás nem kínálkozik számára, mint az, hogy beadja lemondását.

Stirbey becsülettel teljesítette misszióját

Popovici pénzügyminiszter ebből az alkalomból őszinte nagyrabecsülését fejezte ki Stirbey személye iránt és leszögezte, hogy pártjának meggyőződése szerint Stirbey valóban a legbecsületesebb és legkonciliánsabb módon igyekezett megbízatásának eleget tenni.

Délután 5 órák Stirbey Scrobistebe utazott, ahol forma szerint is beadta lemondását és arra kérte az uralkodót, hogy utódjául Hiotu udvari miniszter elnöke alatt hivatalnok-kormányt állítson az ügyek élére.

Bratianu nyilatkozik a helyzetről

Az új kormány ma délután tartotta első minisztertanácsát. A hivatalos lap ma délután megjelent külön kiadása közölte az új kormány és az új prefektusok kinevezését.

A fővárosi sajtó az új Bratianu-kormány kinevezését pártállás szerint különbözőképpen kommentálja, de valamennyi megegyezik abban, hogy Bratianu erős keze ismét diadalmaskodott. Bratianut egyébként ma délután, mielőtt autóba szállt volna, hogy eskütételre Scrobiceaba utazzon, megröhamozták az újságírók. A miniszter-

A nemzeti parasztpárt elhárít magától minden felelősséget

Érdekes momentuma a legutóbbi kormányválságnak az a jelentés, amelyről a nemzeti parasztpárt kolozsvári hivatalos lapja, a „Patria“ mai számában ad hírt. Eszerint Maniu Gyula még hétfőn délután, amikor javában folytak a tárgyalások a liberálisokkal, gondoskodott arról, hogy a legmegfelelőbb személy útján a következők jussanak az uralkodó tudomására: A nemzeti parasztpárt újra fényes tanúságot

elnök csak néhány pillanatra állott rendelkezésükre.

— Szükségtelen, hogy nyilatkozzam — mondotta, — felsége kormányra hívott, mert ismeri multamat. A választásokról nem kívánok nyilatkozni, hiszen mindenki ismeri két fő tulajdonságomat: a politikai bátorságot és a hallgatás tudományát.

Az újságírók közölték a miniszterelnökkel, hogy nemzeti parasztpárti körök még most sem tartják kizártnak a megegyezést. Bratianu erre így válaszolt:

— Őszintén kívántam ezt és örvendenék, ha megvalósulna.

Hogy mennyire őszinte a miniszterelnöknek ez a kijelentése, azt nehezen lehetne most megállapítani. Azonban, hogy a megegyezést Bratianu sem tartja kizártnak, arra következtetni lehet Bratianu kijelentéséből, hogy a kormányt jelenlegi összetételében csak ideiglenesnek tekintti és véleménye szerint is a választás után fog eldőlni, hogy az ország ügyeit tiszta liberális kormány fogja-e tovább vezetni, avagy pedig koncentrációs kabinet kap megbízást a királytól.

Uj fripturizmus?

A liberális politikusok nagy erőfeszítéseket tesznek, hogy megtörjék a nemzetipártiak következetes ellenállását s ha nem sikerül az egész pártot meghájlásra bírni, egy legalább egyes töredékeket igyekeznek kecségetető ígéretekkel a maguk számára megnyerni. Egy új fripturizmus veti elő árnyékát, amely azonban előreláthatólag nem lesz oly mélyreható, mint Averescu tábornok kormányrajutása idején volt.

A kormány részéről ezeket a tárgyalásokat Duca belügyminiszter vezeti, akinek sima és megnyerő módorától remélik, hogy sikerülni fog egyes nemzetipárti vezéreket megingatni elhatározásukban. A bukaresti lapok jelentése szerint Duca missziójának máris van némi eredménye, mert állítólag Pan Halipa, a beszarabiai parasztpárt egyik vezetője, már kijelentette, hogy elvben hajlandó a kormánnyal való megegyezésre, csupán a feltételekről óhajtott még tárgyalni.

Az „Adeverul“ Ducának belügyminiszterré történt kinevezését kedvező jelnek tekinti arra nézve, hogy a választások erőszak nélkül fognak lefolyni, mert Duca közismert diplomatikus magatartásáról. A lap egyébként azt hiszi, hogy a választások után ismét fel fogják venni a liberálisok és nemzetipártiak a tárgyalásokat egy kormányzati egyezmény ügyében.

tett hazaszeretetéről és a trón iránti hűségéről. Az Averescu-rezsim utolsó napjaiban olyan egyezséget ajánlott a nemzeti parasztpártnak, amely ellentállásra serkenethette volna Averescu tábornokot. A nemzeti parasztpárt azonban visszautasította az ajánlatot, mert gondolt arra, hogy az ajánlat elfogadása súlyos helyzet elé állíthatná az országot.

Amikor a király nemzeti, vagy választási

Magyar Színház

Szombaton, 1927. június hó 25-én este 9 órákor

KOSÁRY EMMY
és
KIRÁLY ERNŐ

egyetlen vendégjátéka.

Műsor:

- I. Itt a macska. Operette-ujdonság. Először. Szövegét írta: Földes Imre, zenéjét szerette Buttykay Ákos.
- II. Grieg, Schubert, Hubay, Buttykay-dalok. Előadja Kosáry Emmy.
- III. Magyar dalok, cigányzene kísére tel. Előadja Király Ernő.

Jegyek már válthatók a magyar színház pénztáránál d. e. 9 órától 1 óráig

kormány alakítására nemzeti parasztpárt támogatását. Türelmül várta, hogy nem jegyeztesse meg a választási eredményeket. És mindezek után gosan népszerű,...

Elhang

Grozavescu

(Bécs, június 22.) Óriási érdeklődés kezdte meg Grozavescu énekes felesége gyilkosságát bevonulása másodnőke nyitotta.

A tárgyaláson Grozavescu édesanyja, nevű kiskoru lánya, van csatlakozni a...

Grozavescu édesanyja a nagy operaénekes viselhesen, anélkül néhány nappal ezekben René le...

Szenvedélyes j... Aischinger védő...

mágnavádemelők... Ezután Tuppy...

hatalmas vádberz... nességét. A véd...

részletesen írja le... az uralkodói vágyas...

kenységével álland... az az állítása, hog...

lékszik, tehát besz... el, nem tartható e...

a vádlott legelső... előre megfontoltság...

revolvert csak az... elő. Grozavescué...

Viharos

Az Osvaui-ia

(Cluj-Kolozsv... dósítójától.) Ma...

Osvada Vasile, I... volt városi tanács...

latásról hivatalos... visszhang nélkül...

a tanács két női... és Kovács Dezső...

mozdulásainak ez... helyet a t... mulva kezdenek...

Octavian, az ava... dr. Gabor Lauria...

biceanu író, dr... nak három magy...

Az ellenzék képi... csúszóra. A tanács...

felosztás körül... Jólval félhat...

Vasile polgármes... veszi tudomásul...

mosolyog és szin... nek látszik. — Hölgyeim...

szombat este 7... iratot intézett h...

10,262 számú h... ben a régi tanács...

Olc

Unió-ucca... java félingye...

dődik e hó...

1927 június 23

állott rendelkez-

tkozzam — mon-
ra hívott, mert
król nem kívánok
ismeri két fő-
bátorságot és a

miniszterelnökkel,
ők még most sem
st. Bratianu erre

t és örvendének,

miniszterelnöknek
lehetne most meg-
negegyezést Bra-
ra következtetni
hogy a kormányt
ideiglenesnek te-
a választás után
gyeit tiszta libe-
vezetni, avagy
kap megbízást a

Uj fripturizmus?

gy erőfeszítéseket
a nemzetipártiak
nem sikerül az
rni, úgy legalább
kecsegtető igére-
nyerni. Egy új
t, amely azonban
mélyreható, mint
jutása idején volt.
et a tárgyalásokat
akinek sima és
t, hogy sikerülni
reket megingatni
ti lapok jelentése
ris van némi ered-
alipa, a beszarabiai
már kijelentette,
ánnal való meg-
król óhajt még

belügyminiszterre
feltekint arra
röszak nélkül fog-
mert diplomatikus
tént azt hiszi, hogy
el fogják venni a
k a tárgyalásokat
ügyében.

minden

n iránti hűségéről.
napjaiban olyan
eti parasztpártnak,
te volna Averescu
rasztpárt azonban
mert gondolt arra,
súlyos helyzet elé

vagy választási

kormány alakítására bocsátott ki felhívást, a
nemzeti parasztpárt rendelkezésre bocsátotta
támogatását. Türelmének végső határáig teljes
aloyalitással viseltetett Stirbey elnök kormányá-
val szemben, még azt az áldozatot is meghozta,
hogy nem jegyezte fel a liberális pretekusok
mérész választási erőszakosságait.

Es mindezek után, minthogy a párt tulsá-
gosan népszerű, megaláztatását kívánják. Stir-

bey miniszterelnök lemondása harmadszori fel-
áldozását jelentené az ország legnépszerűbb
pártjának.

Nagyon súlyos volna a felelőssége és követ-
kezménye annak, ha bebizonyosodna, hogy a
királyi ígéret nem váltatik be. A nemzeti
parasztpárt minden felelősséget elhárít magától
a bekövetkező eseményekért.

Elhangzott a vádbeszéd a hitvesgyilkos Grozavescuné felett

Grozavescu anyja magánvádlóként lépett fel. A tárgyalás első napja

(Bécs, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.)
Orsiai érdeklődés közben a bécsi törvényszék ma
kezde meg Grozavescu Traian, a nagy román opera-
énekes felesége gyilkossági pörének tárgyalását. Az
esküdtek bevonulása után Aishinger, a törvényszék
másodelnöke nyitotta meg a tárgyalást.

A tárgyaláson mély gyászba öltözve, megjelent
Grozavescu édesanyja is, aki fia és fiának René
nevű kiskorú lánya nevében magánpanaszosként ki-
vált csatlakozni a büntető eljárásához.

Grozavescuné védője tiltakozik az ellen, hogy
a nagy operaénekes édesanyja magánvádat kép-
velhessen, annál is inkább, mert Grozavescuné
néhány nappal ezelőtt egy nyilatkozatot irt alá,
melyben René leánya javára minden örökségről
mond, tekintet nélkül a per kimenetelére.

Szenvedélyes jogi vita vette kezdetét, amelynek
Aishinger védő vetett véget, aki hozzájárul a
magánvádemelők kéréséhez.

Ezután Tuppy ügyész emelkedett szólásra, aki
hatalmas vádbeszédben eszterelte Grozavescuné bü-
nösségét. A vádirat, melyet az ügyész felolvasott,
részletesen írja le Grozavescuné jellemét, amelyet
az uralkodóvágyás dominált és aki súlyos felté-
kenységével állandóan kínozza urát. A vádlottnak
az az állítása, hogy tettének pillanatára nem em-
lékszik, tehát beszámíthatatlan állapotban követte
el, nem tartható és nem elfogadható. Ezt bizonyítja
a vádlott legelső vallomása, amelyből kiderül az
előre megfontoltság, mert hiszen kizárt dolog, hogy a
revolvert csak az utolsó pillanatban rántotta volna
elő. Grozavescunének előre megfontolt szándéka

volt megölni urát és tette teljesen összhangban van
erőszakos jellemével. Szakértők szerint a vádlott
nem elmebeteg, annak ellenére, hogy terhelt csa-
ládból származik és exaltált természetű. A borzal-
mas hitvesgyilkosságot féltékenységből, haragból és
bosszúból követte el, tehát méltó, hogy a törvény
teljes szigorával sújtson rá.

A vádirat felolvasása után Aishinger elnök
felszólítja Grozavescunét, hogy lépjen elő. Groza-
vescuné az elnök felszólítására tántorogva lép elő
és a feltett kérdésekre olyan halkán válaszol,
hogy a hozzá legközelebb állók is alig hallják meg
szavát.

A nacionálé felvétele után, Grozavescuné ügy-
védje emelkedik szólásra, aki kifogást emel az ellen,
hogy az esküdtek sorában két női esküdt is helyet
foglalhasson, akiket elfogultsággal vádol meg.

Az elnök ezután megkezdi az esküdtek meg-
hiteltetésének eljárását.

Ezután megkezdik Grozavescuné kihallgatását,
akihez kimerültségére való tekintettel maga az
elnök intézi a kérdéseket. A vádlott asszony el-
mondotta, hogy Grozavescu ismerkedéstik elején rá
akarta venni, hogy férjétől elváljon. Ő azonban
csak később vált el, amikor megszerette az opera-
énekest. Házasságuk csak rövid ideig volt boldog,
mert férje később állandóan bántalmazta, némely-
kor öklével olyanokat ütött rá, hogy napokig meg-
maradt a nyoma. Nem érzi magát bűnösnek.

Grozavescuné kimerültségére való tekintettel
kihallgatását felüggesztették.

Viharosnak ígérkezik Kolozsvár tanácsának mai installálása

Az Osvada-tanács megfelelőbbi a belügyminiszter feloszlató végzését, a Mihali-
tanács elmaradt fizetéséért kártérítési keresetét indít

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet tu-
dósítójától.) Ma délután 5 órára hívta egybe
Osvada Vasile, Kolozsvár lelépő polgármestere a
vált városi tanácsot, hogy a tanácsosokat a felosz-
latásról hivatalosan is értesítse. A meghívó azonban
visszhang nélkül maradt: a jelzett időpontban csak
a tanács két női tagja: özv. Neuberger Zsigmondné
és Kovács Dezsóné, Kolozsvár jótékonsági meg-
mozdulásainak ez a két fáradhatatlan harcosa fog-
lalnak helyet a tanácsosok padjaiban. Jó negyedóra
mulva kezdenek szállingózni a tanácsstagok is. Prie
Octavian, az avarescanus parlament volt alelnöke,
dr. Gabor Laurian volt képviselő, azután Agar-
biceanu író, dr. Ghilezan és az állandó bizottság-
nak három magyarpárti tagja jönnek meg sorban.
Az ellenzék képviselői közül egy sem jött el a bu-
csuzóra. A tanácsosok között élénk vita kezdődik a
feloszlatás körül.

Vita a tanács feloszlatásáról

Jóval félhat után belép a terembe Osvada
Vasile polgármester is. Látható meglepődöttséggel
veszi tudomásul a gyér érdeklődést, de állandóan
mosolyog és szinte tüntetően derűsnek és jókedvű-
nek látszik.

— Hölgyeim és uraim — mondotta Osvada —
szombat este 7 órakor Simu delegált prefektus át-
iratot intézett hozzám, amelyben arról értesít, hogy
10,262 számú belügyminisztériumi rendelet értelmé-
ben a régi tanács felebbezésének visszavonása foly-
ban a régi tanács felebbezésének visszavonása foly-
ban a jelenlegi tanács mandátuma megszűnt. Ezért
kérettem Önöket egybe, hogy ezt hivatalosan is

tudomásukra hozzam.

Dr. Ghilezan Liviu kér szót a polgármester be-
jelentésére.

— Az ítélőtábla határozatának — mondotta
Ghilezan dr. — csupán akadémikus jellege lehetett,
mert véleményünk szerint a tanács feloszlatásának
helye nem volt. Annál kevésbé, mert ez a tanács
szabályszerű választás útján jött létre, amelyet senki
meg nem felebbezett. Eppen ezért én tiltakozásomat
jelentem be a táblai határozatnak illetéltü inter-
pretálása ellen, amely a tanács feloszlatását vonta
maga után. Az igazságszolgáltatás nem avatkozhatik
be közigazgatási ügyekbe. Ezt a tiltakozásomat hol-
nap délelőtt, a régi tanács reinstallationál meg fogom
ismételni és amennyiben a belügyminiszteri rendelet-
et a prefektus mégis érvevesíti, úgy a megfelelő
fórumnál fogunk elégtételt szerezni a tanácsnak.

A volt polgármester lezártnak tekinti
a kérdést

Osvada polgármester röviden reflektált Ghilezan
dr. felszólítására. Kijelentette, hogy nem érzi ma-
gát hivatottnak arra, hogy e kérdés körül vitát
provokáljon és ezért ezt a kérdést lezártnak tekinti.
Végezetül felolvasta a belügyminisztérium táviratát,
amely közli a várossal, hogy az uralkodó elfogadva
Barbu Stirbey herceg lemondását, Bratianu Jonelt
nevezte ki az ország miniszterelnökévé.

Ezzel aktussal véget is ért az Osvada-rezim
hattyudala. Mint a Ghilezan dr. bejelentéséből ki-
tűnik, a kolozsvári városháza vezetése körüli ádáz
küzdelem Mihali dr. reinstallationával nemcsak, hogy

Olcsó alkalmi könyvvásár

Unió-ucca (Str. Memorandului) 16. A magyar, német, francia irodalom színe-
jára félingyen. Kez-
dődik e hó 25-én.

Csak 8 napig tart

nem ért véget, de újabb, sokkal bonyolultabb jogi
és közigazgatási komplikációknak vált előidézőjévé.
Az Osvada-tanács tagjai ugyanis fentartják azt,
hogy ők teljesen szabályszerűen, a közigazgatási
törvény által előírt összes feltételeknek megfelelően
kerültek a város élére, ennél fogva csakis törvényes
úton, előzetes vizsgálat alapján királyi feloszlató
rendelet útján lehet a tanácsot elmozdítani. Ennél-
fogva az elmozdítást törvénytelennek deklarálják és
a belügyminiszteri végzés ellen a kolozsvári ítélő-
táblához fognak felebbezni. Nem érdeklten, hogy
a felebbezésben ugyanolyan indokokat invokálnak
az Osvada-tanács tagjai, aminők alapján a tábla a
régii tanácsot visszahelyezte, hogy a feloszlatás
politikai aktus volt, amelynél a belügyminiszter el-
mulasztotta még a legfőbb közigazgatási tanács
avizóját is kikérni.

Az új tanács jogot formál elmaradt
fizetésére

Igy az Osvada-tanács tagjai. A régi tanácsosok
viszont — akiket ma délelőtt 10 órakor fognak
hivatalukba visszahelyezni — azt a nézetet vallják,
hogy az elmúlt év októberében jogtalanul mozdi-
tották el őket pozíciójukból a belügyminisztérium. Ezt
a jogtalanságot most a belügyminisztérium hivata-
losan is elismeri azzal, hogy visszahelyezi őket.
Nos, a tanács állandóbizottsági tagjai kollektíve
perlik a belügyminisztériumot azért a fizetésért,
amely nekik visszamenőleg jár, attól a pillanattól
kezdvé, midőn törvénytelenül feloszlatták őket.

Készül a harc

Ebben a pillanatban az a helyzet, hogy Kolozs-
várnak két jogszerűt városi tanácsa van tehát.
Illetőleg az Osvada-rezim hasonlóképpen jogszerűt-
nek deklarálja magát. Az avarescanus tanácsosok
elhatározták, hogy szintén beperlik a belügyminisz-
tériumot négy évi fizetésükért, amelytől a feloszla-
tás által elesni kényszerülnek. A két tanács jog-
viszonyának tisztázatlanságát csak fokozza az a kö-
rülmény, hogy a közigazgatási törvénynek egyetlen
tételre rendelkezése sem tartalmaz ilyen helyzetre
vonatkozólag utasításokat, mert ez precedens nélkül
áll a romániai közigazgatás történetében.

Az egyetlen konkluzió, amit levonhatunk a tör-
ténetekből, minden bizonnyal az, hogy mennyire
a politikai élet hullámzásainak van kitéve és meny-
nyire nem tudja függetleníteni magát a politikum-
tól a városok közigazgatása.

A ma délelőtti reinstallation a jelek szerint föl-
több viharosnak ígérkezik mindenesetre. És nem
érdektelen megemlíteni azt sem, hogy hir szerint
a liberálisok sehogy sincsenek megelégedve a ma
reinstallálendő régi tanáccsal sem, mert abban mind-
össze 5 képviselőjük foglal helyet. És beavatottak
már tudni vélik, hogy a liberális kormány, mihelyst
erre alkalom nyílik, fel fogja oszlatni Kolozsvár
első választott, feloszlatott és visszahelyezett városi
tanácsát is...

A mai
chalucestélyen
minden zsidónak
kötelessége megjelenni

7. június
9 órakor

MY

NŐ

írta: Földes

osáry Emmy.

rnő.

tától 1 óráig

Utópia II.

Ezuttal nem Morus Tamás, vagy H. G. Wells utópiájáról esik szó. Csupán Páneurópáról, melynek lelkes vezére: Koudenhove Kalergi gróf, októberre Brüsszelbe hívta össze a második páneurópai kongresszust. Az idei páneurópai kongresszus műsorán csupa olyan jelentős programpontra szerepelnek, melyeket mintha olvastunk volna másutt is, mintha hallottunk volna ugynevezett felelős ajkáról is.

Nem kell nagyon megerőltetnünk emlékeztetnünk, hogy eszünkbe jusson: hol és mikor olvastuk, vagy hallottuk. Hiszen még ma is naponta irunk és olvasunk a Népszövetségről, mely már megalakulása idején feladatát tűzte ki a kisebbségi jogok intézményes védelmére, a népek közötti gazdasági és morális harmónia megteremtésére. A Népszövetség azóta is hű maradt a célhoz, — amelynek mindig meg van az a rossz természete, hogy messze van — csupán azt a szépség hibát követte el, hogy egyetlen lépéssel sem vitt közelebb bennünket a célhoz, sőt ténykedéseiben mintegy diszkreditálta a cél megvalósításába vetett hitünket. Már pedig a Népszövetség egy nemzetközileg fenntartott, adminisztrált és alimentált intézmény, tanácsosai és osztályfőnökei vannak, akik rengeteg aktát termelnek, de akiknek jóvoltából még egyetlenegy kisebbségi fájdalmat nem enyhítettek, egyetlen félreértés nem mult el, legföllebb súlyosbodott.

Bár elméletben a Népszövetség urai is belátják, hogy Európa népeinek azonosak az érdekei, tehát meg kell szüntetni a népi és nemzeti ellentéteket, gyakorlatban isteni türellemmel viselik el a legszédületesebb fegyverkezéseket, a mindig nyugtalan és nyugtalanító konfliktusokat, a szovjetbarát és szovjetellenes roatok kiépítését, amelyek mind-mind a legszögesebb ellentétben állanak a népszövetségi alkotmány alaptételeivel.

A Népszövetség tehát úgy szerepel ma már köztudatunkban, mint egy nem megírt, de gyakorolt utópia, mely paródiája az eszményi államrendekről írott műveknek, vagy még csak nem is paródiája, hanem ellenmérge.

A páneurópai mozgalmat, amely lényegében ugyanazt akarja megvalósítani, amit a Népszövetség nem valósított meg, vagyis az európai államok szolidaritáson és érdekösszefüggésen nyugvó békéjét: éppen a Népszövetséggel elmondottakkal kapcsolatban bátran nevezhetjük el Utópia II-nak. Mindenesetre Páneurópa morális tekintetben előnyösebb helyzetben van a Népszövetségnél, azért, mert még nem kompromittálta magát gyakorlati tevékenységgel. Még egy hat, mintha Wilson elnök 14 pontja volna — a békekötések előtt. De, hogy nem indul több optimizmusra való jogosultsággal a páneurópai mozgalom sem a cél felé, mint a Népszövetség hajdanán, az bizonyos. Sőt inkább pesszimizmusra jogosít minden tevékenysége. Hogy miért? Könnyű rá a felelet: mert még azok az adminisztratív erők és befolyások sem állnak rendelkezésére, amelyek a Népszövetségnek. Megtört és szelid mosollyal szemlélt mozgalom, amelyet az ugynevezett realpolitikuskok minden bizonnyal megvetéssel néznek, mert semmiféle üzletet, vagy gyakorlati eredményt nem várnak tőle. E „realpolitikuskok“ prototipusa Poincaré, aki — Locarno ide, Locarno oda — éppen pár nappal ezelőtt mondott harsogó imperialista beszédet Németország ellen Luneville-ban. És sajnos, a Poincarék többen vannak, mint a Priandok és Coudenhove-Calergik.

Többen vannak az élen és füttyölnek Páneurópára, éppen azért talán, mert jól tudják, hogy a megvalósítás mai eszközei az ő kezükben vannak. Az uszítás és az erőszaké. Ha Páneurópa és vele együtt a Népszövetség komoly és nem csupán utópiás célkitűzéseit meg akarja — bár csak részben is — valósítani, úgy elsősorban Poincarék és egyéb uszítók, diktátorok és politikai condottieriék félretolását, a rendelkezésükre álló eszközökkel kell keresztülvinniök. Páneurópáról addig szó sem lehet, míg a pánpolitizmus, pángonoszság és pánbutaság fellegvárai nem hevernek romokban. Míg ezek állanak, az uszítás, a békétlenség, a kizsákmányolás és vérengzés szellemei mindig sikeres rohamra indulhatnak a jobbat és elviselehetőbbet akarók ellen... (s.)

Este

lefekvés előtt újból és alaposan mossunk fogat. Használjunk hozzá Kalodont-ot. Mindig szépek és egészségesek maradnak fogai, ha minden nap reggel, délben és este rendszeresen gondozza őket. A fogápolás az egészségápoláshoz tartozik.

SARG

négy évtizeden át bevált.

Eltűnt két expedíció az Amazon felső folyásának rengetegeiben

Azt hiszik, hogy az indiánoknak estek áldozatul

Rio de Janeiro, június 22. A két expedíció sorsa miatt, amely az Amazon felső folyásának területeit kutatta és ott eltűnt, nagy az aggodalom. Az egyik expedíció, amelyet Georg Favcet ezredes, a jól ismert kutató vezetett, már évek óta eltűnt, a másik expedícióról, amelyet Francis Gove Smit vezetett és amely a newyorki múzeum megbízásából indult el, utóljára karácsony táján hallották. A Dyott-expedíció tagjai az Amazon felső folyásánál Utivariti falu közelében találkoztak velük. Robert Pitt Young, az expedíció egyik hazatérő tagja kijelentette, hogy számot kell vetni vele, hogy a két expedíció az Arayas indiánoknak esett áldozatul, akik az Araganya- és a Tapejos-folyók közötti

területen laktak.

A Smith-féle expedíciót annak idején az indiánok megtámadták, kirabolták és elkergették, ők azonban ennek dacára sem adták fel tervüket, habár tudták, hogy az előttük járt expedíció eltűnt. Állítólag ezen a területen, amelyet az indiánok laktak, kimeríthetetlen aranybányák rejtőznek el, amelyeket azonban az indiánok féltékenyen őrzik. A Jounge-expedíció előtt nem kevesebb, mint 22 expedíció indult utnak ennek a vidéknek a felkutatására, azonban egyiknek sem kedvezett a szerencse. Legtöbbjüknek nyoma veszett és semmi kétség sincs afelől, hogy az indiánok ölték meg őket.

Két halálos ítélet két nap alatt

Egy német esküdtbíróság szenzációs ítélete

(Berlin, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Egy nagy sokatlan és feltűnő szenzációs ítéletről beszélt a berlini lapok. A pruzsai esküdtbíróság negyvenhárom ülészakán két esetben hozott halálos ítéletet. Az első eset tegnapelőtt történt, amikor Köpke munkás fölött mondott ítéletet. A vádlott egy Wessel nevű sörmunkást, aki vonakodott öt kölesönnel kíségeteni, egy revolverlövéslel leterítette.

Sokkal érdekesebb esetben ítélezte ugyanez az esküdtbíróság a tegnapi napon, amikor Marie Orth állott a bírák előtt.

Marie Orth férjes asszony, három gyermek anyja, aki egy Kemper nevű munkással folytatott viszonyt. Kemper szintén házasságos ember és három gyermek atyja. Kemperné és férje szeretője között ismételtelen heves összetűzések voltak. Kemper eleinte passzív viselkedést tanúsított, de azután megpunta a két asszony közötti civakodást és elhatározta, hogy elhagyja a községet, családjával egy másik helységbe hurcolkodik és ezzel végleg leszámol Orthnéval való viszonyával. Ez év április huszonharmadikán ezt be is jelentette Orthnénak.

Másnap Kemperné az erdőbe ment gombát szedni. Orthné megleste, utána sompolygott és egy alkalmas pillanatban hátulról megtámadta.

Tizennyolc késszurással leterítette, majd lysollal leöntötte áldozatát. A gyilkosságot követő napon megtalálták a holttestet és a megindított nyomozás gyorsan kiderítette Orthné személyében a tettest, akit letartóztattak.

Orthné beismerte, hogy el akarta távolítani Kempernéét. Ezt a vallomását azonban később visszavonta és úgy adta elő a dolgot, hogy az erdőben találkozott vetélytársnőjével, összeszólkoztak és a vita hevében Kempernéét összeszurkálta.

A tárgyaláson a vádlottnő csukló sirással, kezeit tördelve esdekel kegyelemért. Maga mellett tanuként felvonultatja szülőfaluja, Steinbeck embereit, akik rendre a legjobb bizonyítványt állítják ki „erkölcsi“ életéről. Férje azonban már nem így vallott, hanem elmondotta, hogy felesége tudtán kívül beírta egy betegségélyzöbe, nyilván arra számítva, hogy nemsokára meghal. Azután pedig — úgy gondolhatta — semmi sem áll útjában annak, hogy férjhez menjen Orthhoz.

A bűnös asszonyt az esküdtbíróság halálra ítélte és ezzel az ítélettel hat gyermek anyátlan árva lett.

Hirdessen az Uj Keletben

Newyork, beszéde, amely a locarnoi pol. élénk feltűnés gulatot terem Poincaré sok hallgat. Poincaré éppen akkor francia és német dékra való ha egyszer el kell tikából, hogy

(Budapest, jától.) Ma reggel városa felett Chamberlin repülőgép kísérsérője, Levine r. tak el Bécsből. fővárosba érkezett szállt le a Mát megelézték a kis amelyek szintén kat hoztak magukat Chamberlin egybe. A repülő állítva, amelyen páztak. Chamberlin kedelemügyi min. dében elsősorban jezést, hogy az a töltenek a város Chamberlin r.

(Cluj-Kolozsv dósítójától.) Nél Kelet Mauthner nyilatkozatát, aki után az Uj Kelet arról, amit Palesz kapcsolatban tapasztalatairól. A ban ismertjük:

Azzal a szándékkal mezozgazda és alapján győződjem országában a zsidó hónapjánulmányozó kívánok beszámoló jektiv szemléltő szegokát. A vasuton, az első benyomás nagyobb város: Hatalonosságával és a des révén meglep benyomást tesz a mindenütt szép néle Mendula- és olatesznek tanúságot. de csinos új házkat, falvakat és kis

Az új és régebbi igen magas fokon több gyarmaton ige tina földjének legnagyobb mélységben sötét a kenységgel és csak eredménnyel, hogy év ták és nem művel dán völgyében a tal

Az amerikai sajtó élesen elítéli Poincaré németellenes beszédét

Előterben az amerikai-francia háborúellenes szövetség terve. Poincaré és Briand szakítása véglegesnek tekinthető

Newyork, június 22. Poincaré lunnevillei beszéde, amely tulajdonképpen éles támadás volt a locarnoi politika ellen, az amerikai sajtóban élelnek feltűnést keltett és Poincaré-ellenes hangulatot teremtett. A „New-York Times” szerint Poincaré sokkal okosabban tette volna, ha hallgat. Poincaré a német-ellenes kirohanásokat éppen akkor tette — írja a lap — amikor a francia és német népben megvan a békés szándékra való hajlamosság. A sovinizmusnak már egyszer el kell tűnnie a hivatalos francia politikából, hogy helyét elfoglalhassa a tiszta lokar-

noi szellem.

Ezzel egyidejűleg a párisi amerikai követ ma kezdi meg szabadságát és a párisi lapok egybehangzó véleménye szerint Amerika párisi követe otthon tárgyalásokat fog kezdeni Coolidgevel, hogy a Briand által felvetett amerikai-francia háborúellenes szövetség lehetőségét megbeszéljék. Az „Echo de Paris” megerősíti azokat a híreket, hogy a kartell pártjainak két vezére: Poincaré és Briand között a szakítás véglegesnek tekinthető.

Chamberlin és Leviné Budapésre érkeztek, ahol Horthy egykori lakosztályában szállásolták el őket

Régel 9 óra ötvenkor érkeztek Budapésre

(Budapest, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Ma reggel kilenc óra ötven perckor Budapest városa felett Chamberlin pilóta gépe több magyar repülőgép kíséretében megjelent. Chamberlin és kísérete, Levine reggel nyolc óra 20 perckor indultak el Bécsből s egy óra leforgása alatt a magyar fővárosba érkeztek. Chamberlin tíz óra 17 perckor szállt le a Mátyás-földi repülőtéren. Leszállását megelőzték a kíséretében lévő magyar repülőgépek, amelyek szintén Bécsből jöttek és magyar újságírókat hoztak magukkal.

Chamberlin fogadására nagy közönség gyűlt egybe. A repülőtéren hatalmas díszsátor volt felállítva, amelyen amerikai és magyar színek pompáztak. Chamberlin leszállásakor Hermann kereskedelemügyi miniszter lépett a pilóta elé és beszédében elsősorban annak a sajnálatának adott kifejezést, hogy az amerikai repülők csak négy órát töltenek a városban.

Chamberlin magas, karcsú alak, kintűnő sport-

embernek látszik. Már régen működik a repülői pályán, a háború alatt nagy bravurokat végzett. Egy ellenséges bombától talált repülőgépet a háború alatt sikerült a szárazföldre hoznia s így a benne ülő három magasrangú katonatiszt életét megmentenie. Egyizben már nagy baleset érte, amidőn a Pulitzer-díjra pályázott. Gépe ekkor lezuhant, a megfigyelő holtan maradt a romok alatt, míg Chamberlin ösztört tagokkal szedték össze.

Chamberlin gépe 200 lóerős Wright Whirl-típusú gép, motorjának súlya 55 font és azelőtt postarepülőgép volt. Mielőtt Chamberlin vele az óceánt átrepülte, előzőleg már 50 ezer kilométer utat tett meg. Chamberlint és Levine-t Budapesten a Gellért-szállónak abban az osztályában helyezik el, ahol 1919 novemberétől 1920 áprilisig Horthy kormányzó lakott. A másik lakosztályban Rothschild és Rabindranath Tagore tartózkodtak Budapesten való tartózkodásuk idején.

Mauthner Henrik magyarországi földbirtokos beszámol palesztinai utjának tapasztalatairól

A Jisuv a krízis ellenére is fejlődik és virágzik

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet tudósítójától.) Nehány héttel ezelőtt közölte az Uj Kelet Mauthner Henrik magyarországi földbirtokos nyilatkozatát, aki az épülő országban tett látogatása után az Uj Kelet tudósítója előtt beszámolt minderről, amit Palesztinában az építő zsidó munkával kapcsolatban tapasztalt. Mauthner most terjedelmes és alapos munkára vállt brosurában adja vissza impresszióit a magyarországi zsidóságnak szentföldi tapasztalatairól. A brosurát kivonatolva az alábbiakban ismertetjük:

Objektív szemüvegen keresztül

Azzal a szándékkal mentem Palesztinába, hogy mint mezőgazda és kereskedő sajtó tapasztalataim alapján győződjem meg arról: mit lehet az épülő országban a zsidó köz érdekében cselekedni. Háromhónapi tanulmányozás után ezekről a tapasztalatokról kívánok beszámolni az alantiekben, a teljesen objektív szemlélő szemüvegen keresztül nézve a dolgokat. A vasuton, vagy hajón való megérkezéseim az első benyomásunk igen kellemes. A három nagyobb város: Haifa, Tel-Aviv és Jeruzsálem nagyvonalúságával és mindenütt tapasztalható fejlődés révén meglepi az embert. Még kellemesebb benyomást tesz a vidék. Vasuton, vagy autón utazva, mindenütt szép narancstelepek találunk a szemlélő elé. Mandula- és olajfa ültetvények magas kultúráról tesznek tanúságot. Az ültetvények között egyszerű, de csinos új házakat látunk, vörös tetőzettel, tanyákat, falvakat és kisebb mezőgazdasági városokat.

A zsidó mezőgazdaság fejlődése

Az új és régebbi zsidó gyarmatok mezőgazdasága igen magas fokon áll és különösen az idén a legtöbb gyarmaton igen bő termés mutatkozik. Palesztina földjének legnagyobb része egy — három méter mélységben sötét agyagtalaj, a legnagyobb termékenységű és csak az a körülmény okozza a gyenge eredményt, hogy évezredek óta sohasem trágyázták és nem művelték meg rendszeresen. A Jordán völgyében a talaj a legtermékenyebb. A hegy-

oldalak többnyire olajfa és fügefauültetvényekkel vannak borítva. A mezőgazdaság rentabilitása legalább is egy vonalon van az európaival, a takarmánytermelés és az állattenyésztés viszont ötven százalékkal rentabilisabb, mert a hosszabb vegetáció idő alatt kétszer annyi takarmány terem, mint Európában.

Rentabilis ültetvények

Korai szőlők, mazsola, dunamonként 700—1000 kg. termést szolgáltva, kolosszális magas hozadékot adnak. Emellett itt már harmadszor az évben hoz gyümölcsöt a szőlő.

Legbiztosabb és a legnagyobb hasznot hozó ültetvény a narancs. Az utolsó három évben jó termés mellett hatalmas hasznot hoztak a narancs ültetvények. A jaffai narancs a legszebb fajta és márka a világon. Egy új narancsültetvény a hatodik évig, amikor már hoz annyit, hogy fedezi a költséget, 50—60 fontba kerül dunamonként. A narancstermesztés éppen rentabilitása miatt híhetetlenül fellendült, úgy száguldanak az emberek narancsültetvények után, mint Alaszkaiban az arany után. Néhány év óta banánültetvényeket is létesítenek. Igen magas fokon áll a baromfi-tenyésztés, amelyet mezőgazdasági iskolákban sajátítanak el. A kukorica termelése nélkülözi a szükséges előmunkát, lencse- és borsó-termelés egészen primitív. A méhészet viszont igen rentabilis. Egy-egy kas 25 kg. mézet ad, szemben az európai öt kilogrammal. Az idő, amely alatt táplálni kell a méheket, ezzel szemben sokkal rövidebb.

Állattenyésztés — virágzó gyarmatok

Még kevésbé van megoldva az állattenyésztés fontos kérdése. A zsidó gyarmatokon szép állatokat látni, de nem elegendő számban. Kiszérletezni kelene déleurópai országokból való behozattal. A mezőgazdaság egyik fontos előfeltétele, hogy elegendő és jó gazdasági iskola álljon rendelkezésre. Mikvé-Jiszraelben 180 tanuló van, akik gyakorlatilag és elméletileg teljesen képzett gazdákká

lesznek három év alatt. Hasonló iskola van Nabalban lányok részére.

A munkáskérdés ma kedvezőbb helyzetben van. A zsidó munkások ötven százalékkal drágábbak, viszont ennyivel többlet is érnek intelligenciájuk és megbízhatóságuk folytán.

A Keren Kajemet által alapított gyarmatok boldogulása attól függ, hogy miképpen vannak felszerelve és mennyi náluk a szakértelem. A Rothschild-gyarmatok immár városokká fejlődtek. Az ország általánosságban valóban tejjel és mézzel folyó ország ma is, de ezalatt is azt értem, hogy tehének és méhek felett kell rendelkezni, szorgalommal és szakértelemmel dolgozni, akkor tejet és mézet kapunk, amiből egzisztálhatunk.

A kereskedők nem pauszakodnak

Az ipar a lakosságának és fogyasztó képességének megfelelő arányban van kifejlődve. Van néhány cikk, amelyet import-vámmal erősen védenek és mint háztartási cikkek, nagy fogyasztásnak örvendenek, ezek rentabilis üzletet jelenthetnek.

Az üzleti krízis dacára, a tulajdonosok általánosságban nem pauszakodnak, a cikkek olcsók és mindig látni vevőket az üzletekben. A külföld jó árut ad a kereskedőknek olcsó áron és szívesen hitelez, mert itt a hamis bukás nagyon ritka. A fizetésképtelenség bejelentésekor a kereskedőt nyomban vizsgálati fogaágba helyezik és csak akkor kerül szabadlábra, ha ártatlansága bebizonyosodott.

A vallásos Palesztina

Vallási szempontból Jeruzsálem áll a legmagasabb fokon. Szombat és ünnepnapokat a legszigorúbban megtartják. Az iskolák láttán minden zsidó szív csak örvendhet, mert a felnövő új generáció méltó lesz az új országhoz. A tel-avivi Herzliagimnázium és a haifai technikumon kívül, amelyek mint tudományos intézetek elsőrangúak, a tache-menai iskolát Tel-Avivban mintegy ezer diák látogatja. Ez az iskola az elemi kívül hét részosztályt is foglal magában. Itt szigorúan vallásos nevelésben részesülnek a tanulók. Az összes cionista iskolák jó vallásoktatással rendelkeznek. Az egyetem fejlődése szépen halad előre. Fodor rektor reméli, hogy két éven belül a nagyobb fakultások megindulhatnak. Csodálatos érdemelnek a Hadassa-kórházak, amelyek minden nagyobb helyen mintaszerűen vannak elhelyezve és kitűnő orvosi karral ellátva.

Szép jövő előtt

Az arabokhoz való viszony egyre barátságosabb és természetesebb lesz. Szerény igényű, vallásos nép, amely, ha megfelelően kezelik, soha nem lesz agresszív.

A gazdasági válság muló jelenség, a konszolidáció mihamarab fog következni s akkor a fokozatos fejlődés útján igen szép jövőnek néz az ország elébe.

CINEMA OPERA

Csütörtökön, pénteken, szombaton és vasárnap

A fekete sas

Rudolf Valentino utolsó filmje. Az elhunyt művész legvakmerőbb és legromantikusabb alakítása. — A főszerepekben

Rudolf Valentino és Bánky Vilma

Az előadás „Maleket üldözik” című kétfelvonásos bohózzal végződik

Gramofon

Lepage-nál, Cluj. Lemezek és gépek nagy választékban. Kérjen jegyzéket.

ste

ból és alaposan asználjunk hozzá. Mindig szépek maradnak fogai, reggel, délben esen gondozza s az egészség-tartozik.

RG

T

vált.

felső

nak idején az indiánok tergették, űk azonban rvüket, habár tudóció eltűnt. Állítólag diánok laknak, ki- nek el, amelyeket n őrznek. A Joun- miut 22 expedició k a felkutatására, t a szerencse. Leg- semmi kétség sincs meg őket.

alatt

tette, majd lysollal osségot követő na- és a megindított. Orthné személylé- ttak.

akarta távolítani at azonban később a dolgot, hogy az ársnöjével, össze- vében Kemperné

ő csukló sirással, gyelemért. Maga tatja szülőfaluja, rendre a legjobb erkölcsi életéről. y vallott, hanem tán kívül beiratta arra számítva, an pedig — ugy ll útjában annak,

ádtbíróság halálra gyermek anyátlan

Keletben

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja.
Szerkesztik: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.
Felolós szerkesztő: Marton Ernő.
Az Uj Kelet cikkeinek utányomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

A mai naptár

Csütörtök

5687. Szíván 23.
1927. június 23.

Chalucestély

Chaluc. Halljuk e szót képzetünkben egy cson-
tos, komoly és egyszerű ifju, vagy egy lebamult,
munkában megizmosodott és új életfölgésében női
hüségoktól mentesült leány képe rajzolódik ki. És
a tisztelt és hódoló szeretet harmatos hangulatával
gondolunk rájuk, glóriát borítunk följük, mert
bennük kristályosodott évszázadok zsidó szenvedése,
könnye és sóhaja sziklás, kemény akarattá, ők rep-
rezentálják visszamenően és előre a zsidó embert:
a szívós és akaratos, a tartózkodó és dolgos, az ér-
zelmeiben emberies és gondolkodásában elfogulatlan
fajtát, az embert, aki ép úgy nem engedí alégyü-
retni a maga egyéniségét, hogy nem kívánja rá-
erősökölni ezt az egyéni vonást másokra. Megsze-
melyesítői ők a zsidó kulturának. Nem a légi gyö-
kereken táplálkozó kimivelődésnek, hanem annak,
amely a földből, a zsidó közösség sajátos lelki kész-
ségéből merít.

A chalucok fölkészülődése, munkájuk szelleme
és a mód, ahogyan építik és alakítják és fejlesztik
Uj-Palesztinát, egymagában lényege a zsidóságnak.
Nemcsak a mai zsidóságnak, de főleg a jövőének,
amelynek hitét a chalucok sugározzák a mai kor
zsidóságába. Zsidó erő és akarat bennük teljestül és
általuk lesz általánosság.

Ma, csütörtökön rendezi Kolozsvár mindkét
nemzeti zsidó ifjusági egyesülete este félkilenc órai
kezdettel chaluc estjét. Demonstráció kíván ez lenni
a chaluc szellem mellett. Kolozsvár zsidó ifjai és
leányai érzik a testvéri vonzódást a chalucokon át
mindazokhoz, akik a cselekvés tényeivel dolgoznak
Erec Jisraél ujraszületéséért.

A chalucok estjén mindenki jelenjen meg.

— A „Nyugat“ június 16-iki számát
Éber Ernő „Parasztors“ című tanulmánya vezeti
be. „H. G. Wells hitvallása“ címen Görög Imre
írt tanulmányt. Elek Artur pedig Zichy Mihály
művészetét méltatja születése százéves fordulójá al-
kalmából. A szám szépirodalmi részében Laczkó
Géza érdekes lírai novelláját találjuk (Salome
Nyárádezeredán), továbbá Kassák Lajos önéletraj-
zának új, pompás humoru fejezeteit: Babits Mi-
hály két szép Browning-verset fordított le, Teres-
csényi György és Kampis Lajos novellákat írt-
tak. Külön érdekesége a számnak két nagytehet-
ségű magyar költő bemutatása: Aleksza Ambrus
hét, Tamás Sári pedig tíz versével szerepel egy-
szerre. A kritikai rovatok közleményeiből kiválik
Kassák Lajos kemény bírálatá Wells Clissold-járól,
Füst Milán cikke Szabó Lőrinc költészetéről,
Bonkáló Sándor két orosz elbeszélőről, Gersinről
és Lyeszkovról ir, Schöpfung Aladár pedig a
Faust-előadás hibáiról. A gazdag szám ára 50 lej.
Negyedévi előfizetési díj 250 lej. Kapható minden
könyvkereskedésben.

Olcsóbban, mint bárhol

vásárolhat az

„AU PRINTEMPS“
(volt MISSIR)

divatáruházában

Mátyás király-
tér 28. szám. CLUJ Központi szál-
tórdaépületében
mert az összes divatcikkeknek (selyem,
szövet és mosó áruknál) újabb nagy ár-
leszállítások. Naponta érkeznek újdonságok.

Augusztus harmincadikán Bazelben ül össze a XV-ik cionista világkongresszus

(Cluj-Kolozsvár, június 22. Az Uj Kelet
tudósítójától.) A Cionista Világszervezet Végre-
hajtóbizottsága a következő hivatalos jelentést
adta ki a tizenötödik cionista világkongresszus
egybehívására vonatkozólag:

„Az Aktionskomite határozata értelmében a
tizenötödik cionista világkongresszust augusztus
30-ára hívták össze Baselbe.

A tizenötödik cionista világkongresszus elő-
készítő munkálataival megbízott iroda június hó
huszadikán megkezdte munkáját. A kongresszusi
iroda vezetésével dr. Franz Kahut, helyetteseivel
dr. Ernst Mechnert és dr. Fritz Ullmann ne-
vezték ki. A kongresszusi iroda címét a közeli
napokban fogják közölni.

Az exekutive a sékelpénzek beszolgáltatásá-
nak végső terminusát június huszonötödikében
állapította meg. Az eddigi időpontig az exeku-
tivéhez befolyó sékelek alapján fogják minden
ország delegátus-mandátumait megállapítani.

Eddig szól az exekutivének a kongresszus
idejére és helyére vonatkozó közlése. Mihelyt
megállapítják az egyes országok mandátumainak
számát, mindenütt a diasporában megindulnak
a zsidó nép parlamentjébe, a kongresszusra való
választások. Egyidejűleg közölni fogják azokat
a kedvezményeket is, amiket a delegátusok és
a kongresszusi vendégek vizum, utiköltség és
szálloda körül élvezhetnek.

A Magyar Tudományos Akadémia elnöke a felsőházban helytelenítette a numerusz-klauzuzst

(Budapest, június 22. Az Uj Kelet tudósít-
jától.) A magyar képviselőházban ma harmad-
szori olvasásban elfogadták a munkásbiztosítás
reformjáról szóló javaslatot. Ezután Görgey
előadó a Csehországgal kötendő kereskedelmi
szerződés részleteit ismertette. Rámutat arra,
hogy a szerződés hatásaként a magyar köz-
gazdasági élet fellendülését lehet várni, miért
is elfogadásra ajánlja a javaslatot.

Utána Beck képviselő szólalt fel, aki csodál-
kozását fejezi ki azon, hogy a kormány elfo-
gadta a cseheknek a minimális vámok változ-
hatatlanságáról szóló feltételeit. Magyarország
szomszédainak tudomásul kell vennie, hogy
Magyarország nincs nekik kiszolgáltatva.

Apponyi Albert ma birtokáról Budapestre
érkezett, hogy meghallgassa a parlamentben
Lukács György interpellációját a Népszövetség
eljárására vonatkozólag, amelyet a magyar-
román birtokperben tanusított. Apponyi semmi
körülmények között sem helyeselné Magyar-
ország kilépését a Népszövetségből, mert szerintem
nem szabad feladni a reményt, hogy szepem-

berben a Népszövetség kedvezően fogja elintézni
a birtokpert.

A felsőház mai ülésén Berzeviczy Albert,
a Magyar Tudományos Akadémia elnöke mon-
dott beszédet a költség-éttel kapcsolatban,
amely mindenkit meglepett liberális színezet-
vel. Beszède folyamán állandóan a régi állapo-
tokat hasonlította össze a jelenlegiekkel, amely-
nek kapcsán a leghegyezettebben kifogást
emelt a numerusz-klauzuzs intézménye ellen,
amelyet nem tart szükségesnek. Mindazáltal
elismeri Bethlen érdemeit, mert romhalmazból
építette fel az országot. A kormány eredmé-
nyei pénzügyi és külügyi téren nagyok, de ezzel
szemben feladatai is megszorodtak.

Végül annak a nézetének ad kitejlesztést,
hogy a magyar parlamentben kevés az ellen-
zéki képviselők száma és a sajtó is gyülekezési
szabadság sem olyan, amelyet ideálisnak lehetne
mondani.

Beszède végén különböző kultur- és sport-
kérdésekről beszélt az akadémia elnöke.

— Fedák Sári ismét fölmentették. Bu-
dapestről jelentik: Ismeretes, hogy Bánky
János, Bánky Vilma filmszínésznő édesapja
becsületsértés címen pört indított Fedák Sári
ellen, akit azzal vádolt, hogy egy hetilapban
megjelent cikk tanúsága szerint Bánky Vilma
„utálatos kis pesti macská“-nak titulálta. A
járásbíróság Fedákot felmentette a becsület-
sértés vádjáról. Bánky János azonban felleb-
bezett s sikertelen békéltetési kísérlet után
kedden letárgyalta ezt a pört a budapesti bü-
ntetőtörvényszék. A járásbírósági ítélet ismer-
tetése után azt javasolta Bánkyék ügyvédje,
hogyha Fedák kijelenti, hogy nem akarta sért-
teni és nem is sértette meg Bánky Vilma,
akkor nem ragaszkodnak a tárgyalás megtar-
tásához. A törvényszék elnökének felhívására
Fedák újból azt vallotta, hogy a terhére rótt
szavakat sohasem mondta Bánky Vilmaról. A
törvényszék néhány perces tanácskozás után a
Fedák Sári fölmentő járásbírósági ítéletet,
megokolásával együtt helybenhagyta.

— Gyászünnepe a zsidó Napközi Ot-
thonban. A kolozsvári Izraelita Jótékony Nő-
egyesület a Napközi Otthonban szerdán este
7 órakor a mincha imával kapcsolatban föl-
emelő gyászünnepelet rendezett az elhunyt ala-
pító tagok emlékére. Az ünnepség nagy és elő-
kelő közönség jelenlétében folyt le. Dr. Eisler
Mátyás tartotta a mélyhatású emlékbeszédet,
míg a két hitközség két főkéntora vezetésével
az énekhar a gyász-zsoltárt énekelte. Kaddist a
főrabbi és egy árvagyermek mondott. A gyász-
ünnepeleg mélyes benyomást tett a hallgató-
ságra.

— Olaszország nem helyesli a nagy-
hatalmak közbelépését az albán-jugoszláv
viszályban. Rómából jelentik: A „Popolo d'Italia“
szól a hírrel kapcsolatban, hogy a nagyhatalmak
együttesen tesznek lépést az albán-jugoszláv viszály
elsimítása érdekében, kijelenti, hogy ez megalázó
Albániára nézve. Róma nem fog megszűnni küz-
deni az albán nép, valamint minden más nép
szabadságáért.

A FIATALSÁG SZÉPSÉGÉT és ÖDESEGÉT
FOKIZNI ÉS MEGŐZNI KIZÁRÓLAG A FELÜLMULHATATLAN
PERLE DE PARIS
JOCKEY CLUB
FLEUR D'ELITE
ETOILE DE FRANCE **LADY**
EAUX DE COLOGNE ÉS ILLATSZER
HASZNALATA UTJÁN LEHET

— Tüzpánik Monostoron. Szerdán délelőtt
11 órakor tüzlárma verte fel a Monostori-ut
csendjét. A Kálvária utca 28. szám alatt egy
nyárikonyha a kipattanó szikrától tüzet fogott.
Félő volt, hogy a forróságban a tűz katasztró-
fális méreteket ölthet. Azonnal avizáltak a tűz-
oltókat, akiknek intervenciójára a vízművek az
egész városban lezárták a vizet és a teljes viz-
nyomást a Monostori-utra koncentrálták. A tűz
híre nagy riadalmat okozott az egész városban,
de a környék lakosságának és a VI. kerületi
rendőrség legénységének segítségével sikerült
lokalizálni a tüzet, amelyet a kivonult tűzoltók
teljesen eloltottak.

— Mary Pic
színésznőt meg-
köl jelentik: An
Douglas Fairban
világhírű mozi-
hány napja erős
örtség ugyanis egy
a nyomára, mely
rabolni, hogy az
díjért kiadja férj

— Borodint
is ő irányítja
káját. Sanghajból
arról számolnak
kinai biztosát a h
állásától. Az ang
ez a hír megfelel
egyebet, mint a
hivatalos címek
kani kormány p

— Ötezer fa
har. Graefenthal
borzalmas ciklon
kén. A bajor-t
perc alatt ötezer
a vihar.

— Gyermek
sitónk jelenti: M
erdőben, az ott
oszlásnak indult
az egyik rókalyn
körorvos megáll
lyen erőszakos n
a gyanut, hogy
halállal mult vo
vallanak, hogy a
helyre, ahol éhe
ügyészségnek, a
mely igazolta, h
zata lett. A cser
és hamarosan le
aki bevallotta, h
telen gyermeke
szégyenétől, hogy
„mert nem volt
megfojtsa és ugy
az érdekes, hogy
a szülés után a
ment be. A keg
ség beszállította

Hölgyeim
Ideal

a legújabb filz
és átmeneti

Galgócz
és J

Budapest, VII
utca). Elkészít
érettségire, al

Össze

szolgáltatás-
zonótódiében
ntig az exeku-
fogják minden
megállapítani.
a kongresszus
lése. Mihelyt
mandátumainak
n megindulnak
gresszusra való
fogják azokat
delegátusok és
utiköltség és

lnöke

n fogja elintézni

zeviczy Albert,
nia elnöke mon-
el kapcsolatban,
berális színezetén
a régi állapo-
legyekkel, amely-
tabban kifogást
ntézménye ellen,
ek. Mindazáltal
rt romhalmazból
kormány eredmé-
nyagok, de ezzel
rodtak.

k ad kitejezést,
kevés az ellen-
ítő is gyűlekezési
ideálisnak lehetne

kultur- és sport-
ia elnöke.

— Mary Pickfordot, a világhírű mozi-
színésznőt meg akarták szöktetni. Newyork-
kól jelentik: Amint Los Angelosból jelentik,
Douglas Fairbanks és Mary Pickfordnak, a
világhírű moziszínész-házaspárnak a lakását né-
hány napja erős rendőri készenlet őrzi. A rend-
őrség ugyanis egy banda összeesküvésének jött
a nyomára, mely Mary Pickfordot el akarta
rabolni, hogy azután százezer dolláros váltság-
díjért kiadja férjének.

— Borodint elbocsátották, de továbbra
is ő irányítja a hankai kormány politiká-
káját. Sanghajból jeleik: Hankai jelentések
arról számolnak be, hogy Borodint, a szovjet
kínai biztosát a hankai kormány felfüggesztette
állásától. Az angol lapok megállapítják, hogy
ez a hír megfelel a valóságnak, de nem jelent
egyebet, mint azt, hogy Borodin a jövőben
hivatalos címek nélkül fogja irányítani a han-
kai kormány politikáját.

— Ötezer fát szakított darabokra a vi-
har. Graefenthalból jelentik: Az elmúlt éjjel
borzalmas ciklon pusztított Graefenthal vidé-
kén. A bajor-thüringiai erdőben szinte egy
perc alatt ötezer fát szakított apró darabokra
a vihar.

— Gyermekhulla a rókaínyban. Tudó-
sítónk jelenti: Mutos község határában levő
erdőben, az ottan dolgozó fűrész munkások egy
oszlának induló csecsemőhullára bunkkantak
az egyik rókaínyban. A helyszínére kiszállott
körorvos megállapította, hogy a hullán semmi-
lyen erőszakos nyom nincsen, mely igazolná azt
a gyanút, hogy a gyermek nem természetes
halállal mult volna ki. A körülmények arra
vallanak, hogy a csecsemőt élve tették a rejtett
helyre, ahol éhenhalt. Az esetet jelentették az
ügyészségnek, amely elrendelte a boncolást,
mely igazolta, hogy a gyermek éhhalál áldo-
zata lett. A csendőrség bevezette a nyomozást
és hamarosan le tartóztatott egy cigányleányt,
aki bevallotta, hogy a csecsemő az ő törvény-
telen gyermeke és úgy akart megszabadulni
szegénységétől, hogy a rejtett rókaínyba temette,
mert nem volt elég lelkierője, hogy előzőleg
megfojtsa és úgy temesse el. A dologban az
az érdekes, hogy a gyilkos anyja már másnap
a szülés után a szilágycsehi vásárra saját lábán
ment be. A kegyetlen fiatal anyát a csendő-
rség beszállította a zilahi ügyészségre.

Hölgyeim! Előrehaladt idény miatt min-
den elfogadható áron árusít az
Ideal kalapszalón
a legújabb filz kalapok óriási választékban
és átmeneti kalapok Cluj, Regele Ferd. 8.

**Galgóczy magántanfolyam
és Jogiszeminárium**

Budapest, VIII. Mária Terézia-tér 3. (Baross-
utca). Elkészít középiskolai magánvizsgákra,
érettségire, alapvizsgákra, szigorlatokra. —

Kitűnő jegyzetek.

Közgazdaság

**Egy amerikai pénzcsoport megbízottja
tanulmányozza a CFR helyzetét**

Dollárkölcsonnel akarják reorganizálni a román vasutakat

(Bucuresti-Bukarest, június 22. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Röviden jelentettük már, hogy
Howard Kelley mérnök, az egyik newyorki nagy
pénzcsoport megbízottja Romániában tartózkod-
dik, az államvasutak helyzetének tanulmányo-
zása céljából. Az amerikai pénzcsoport meg-
bízottja az utóbbi napokban több tanulmány-
utat tett a CFR vonalain, így meglátogatta
Konstancát, a brassó-buzeu vonalat és a
moreni petróleumállomásokat.

A közeli napokban Kelley az erdélyi vasu-
tonalakat fogja felülvizsgálni és azután vissza-

utazik Newyorkba, hogy megbízóinak referátu-
mot készítsen a román vasutak helyzetéről és
arról, hogy milyen összegre van szükség a CFR
teljes reorganizálására és a vasut jövedelmeit
mennyiben lehetne fokozni egy külföldi kölcsön
célszerű beruházása által.

Kelley útja, amint már közöltük, már azok-
nak a tárgyalásoknak az eredménye, amelyeket
még az Averescu-kormány folytatott az ameri-
kai pénzcsoporttal egy nagyobb dollárkölcson
felvétele érdekében.

**Nemzetközi világkiállítások
és árumintavásárok**

Alább közöljük azoknak a nemzetközi ki-
állításoknak és árumintavásároknak a határ-
idejét, amelyeket az idén fognak rendezni az
egy európai és amerikai országokban.

London: nemzetközi játékaru kiállítás július
1—30-ig, kerékpár és motorkerékpár kiállítás
szeptemberben, fotóművészeti kiállítás és divat
szeptember 5—16-ig. Gyógyszerészeti, cipő és
kalap október 3—7-ig. Berendezési tárgyak,
automobil kiállítás október 12—22-ig. Közle-
kedési eszközök, járművek stb. nov. 17—26-ig.
Sörgyártás, gyümölcskiállítás okt. 29-től nov.
4-ig. Az 50-ik nagy nemzetközi árumintavásár
dec. 24-től február 4-ig. Ezenkívül Glascoiban,
Leicesterben, Bristolban, Manchesterben, New-
yorkban és Porstmouthban lesznek szeptember-
október havában ipari és kereskedelmi országos
mintavásárok.

Budapest nemzetközi ipari kiállítás augusz-
tus—szeptember havában.

Fiume nemzetközi világkiállítás augusztus-
szeptemberben.

Nápoly nemzetközi árumintavásár augusztus
16-30-ig.

Riga (Litvánia) nemzetközi ipari és mező-
gazdasági kiállítás augusztus.

Oszló (Norvégia) norvég nemzeti iparkial-
lítás szeptember.

Tel-Aviv (Palesztina) nemzetközi áruminta-
vásár és kiállítás szeptember—október.

Utrecht (Hollandia) nemzetközi kiállítás és
árumintavásár szeptember 6—16-ig.

Lemberg mezőgazdasági kiállítás és vásár
szeptember 5—15-ig.

Zágráb nemzetközi kiállítás és áruminta-
vásár augusztus 21—29-ig.

Malmö (Svédország) svéd kereskedelmi vásár
augusztus 1—7-ig.

Pozsony nemzetközi Duna-vásár és kiállít-
ás augusztus 21—szeptember 2-ig.

Prága nemzetközi mintavásár és kiállítás
szeptember 18—25-ig. Automobil-szalón szept-
ember 3-11-ig.

Newyork kémiai kiállítás szeptember 26—
október 10-ig. Szállodai berendezések kiállítása
november 14—19-ig. Ezenkívül Bosztonban,
Szanfranciskóban, Detroitban, Chicagóban Phila-
delphiában és Clevelandban lesznek különböző
ipari és kereskedelmi kiállítások.

Az export-petróleum új vasuti fuvardíja.

A „Monitorul Oficial“ tegnapi száma közli a
petróleum és petróleumtermékek exportjának
új vasuti tarifáját. Eszerint a petróleum és
motorina, valamint a kátrány fuvardíja tonnán-
ként és kilométerenként 0.80 lej; könnyű olaj
1.20 lej; nehéz benzín 1.50 lej, könnyű benzín
és nehéz olaj tonnánként és kilométerenként
1 lej 60 bani.

A speciális gazdasági bizottság új tagjai.

Bukarestből jelentik: A kormány a Comisia
Speciala Economica-t, ezen jelentős szervezetet,
amelynek jóváhagyásától függ a részvénytársá-
ságok működési engedélye, tökefelemelése, át-
szervezte. A bizottság elnökévé Chiriacescu
Oscart, a jegybank alkormányzóját nevezték ki,
míg a bizottságok tagjait a legfőbb semmitő-

Tőzsde

A piac lanyha, üzletlenség. Ugy a kínálat, mint a kereslet tartózkodó.

Egyesült Közgazdasági és Jelzálogbank Rt. jelentése	Valtapiac 1927 június 22 (Rador)									
	Devizák	Kolozsvár	Zürich		Páris	Buka- rest	Buda- pest	Bécs	Prága	New- york
			nyitás	zárlat						
Zürich	3250—3260	—	—	—	491 ¹ / ₄	3245	11036	13674	649 ¹ / ₄	1923 ¹ / ₄
Newyork ..	168—168 ¹ / ₂	51993	51996	2554	2554	168	57370	71060	3376 ¹ / ₂	—
London	821—823	252430	2524	12402	819	2785 ³ / ₄	3450 ³ / ₄	16397	48556	48556
Páris	665—675	2036	2035 ¹ / ₂	—	661	2247 ¹ / ₂	2783	13235	39162	39162
Milano	960—970	2930	2927 ¹ / ₂	144	953	3235	4009	190 ⁵ / ₈	563 ¹ / ₂	563 ¹ / ₂
Prága	500—502	1540	1540	—	500	1699	2104 ³ / ₄	—	296 ¹ / ₄	296 ¹ / ₄
Budapest ..	2950—2960	9057	9060	—	2950	—	12380	589	—	—
Belgrád	—	91350	91350	—	305	1008 ¹ / ₂	1249 ¹ / ₂	5937	176	176
Bukarest ..	—	310 ¹ / ₂	310 ¹ / ₂	1520	—	343	424	2025	59 ³ / ₄	59 ³ / ₄
Varsó	—	580250	5800	—	1900	6415	7937	377 ¹ / ₂	—	—
Bécs	2380—2390	731550	731550	—	23 ³ / ₄	8067 ¹ / ₂	—	475	—	—
Berlin	4010—4020	12319	12318	—	4000	136	1683	45937	—	—

Száz lej árfolyama: Zürich (utó) —, Páris 1528, Budapest 343, Bécs 42400, Prága 2025.

Kolozsvári Takarékpénztár és Hitelbank Rt.

Cluj, Piata Unirii 7. szám. — Fiókjai: Dés, Dioszszentmárton, Gyulafehérvár és Marosvásárhelyen.
Saját tőkéi 77 millió lej. — Affiliált intézetei: Tordaaranyos-Vármegyei Takarékpénztár r.-t. Tor-
dán, Alsófehérvármegyei Gazdasági Bank és Takarékpénztár r.-t. Nagyenyed, Udvarhelymegyei Taka-
rékpénztár r.-t. Székelyudvarhelyen és Sz.-Keresztúron, Szászrégenvidéki Takaré- és Hitel r.-t. Szász-
régenben és népbank r.-t. B.-hunyadon. Minden bankügyletet legelőnyösebben végez. Engedélye-
zett devizahely. Aruraktárai a vasut mellett.

és ODESEGÉT
A FELÜLMULHATATLAN
LADY
ÉS ILLATSZER
AN LEHET

on. Szerdán délelőtt
fel a Monostori-ut
28. szám alatt egy
zikrától tüzet fogott.
ban a tűz katasztró-
nna avizálták a tűz-
őjára a vízművek az
vizet és a teljes viz-
koncentrálták. A tűz
tt az egész városban,
k és a VI. kerületi
segítségével sikerült
t a kivonult tüzoltók

